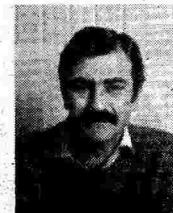

Το κατεστημένο της ΕΕ φοβάται

Του Τομάζο Ντι Φραντσέσκο*

Αυτό που συμβαίνει αυτές τις μέρες και ώρες στην Ελλάδα μάς αφορά άμεσα, η κρίση πράγματι δεν είναι ελληνική, αλλά είναι κρίση ολόκληρου του χρηματοπιστωτικού συστήματος του παγκοσμιοποιημένου καπιταλισμού. Είναι επτά χρόνια που ο δυτικός κόσμος βρίσκεται σε ξεκάθαρη υφεση και οι μόνες δειλές έξοδοι έγιναν στις χώρες που έχουν τη δυνατότητα να φορτώσουν στις πιο αδύναμες τις αντιφάσεις και τα κόστη, όπως κάνουν οι ΗΠΑ με την Ευρώπη.

Tο γεγονός ότι η αριστερά που εκπροσωπείται από τον ΣΥΡΙΖΑ κατόρθωσε να αποτρέψει τον ελιγμό του Σαμαρά να εκλέξει έναν «δικό του» πρόεδρο της Δημοκρατίας και να αναβάλει την εκλογική αναμέτρηση, είναι ένα συμβάν που έχει αντίκτυπο σε όλη την ήπειρο. Ολόκληρη η Ευρώπη αυτή τη στιγμή είναι στραμμένη προς την Αθήνα και, βέβαια, χωρίς να έχουν όλοι τις ίδιες προσδοκίες. Οι «αγορές», δηλαδή, ο δυτικός χρηματοπιστωτικός τομέας, φοβούνται ότι η αναδιαπραγμάτευση των όρων του ελληνικού χρέους θέτει υπό συζήτηση τα κριτήρια με τα οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση διέσωσε τις τράπεζες αντί για τις κοινωνικές δαπάνες, την εργασία και την απασχόληση. Το κατεστημένο της ΕΕ φοβάται ότι η εμφάνιση μιας εναλλακτικής δύναμης της αριστεράς στη σκηνή της ελληνικής κυβέρνησης θα κατεδαφίσει το οικοδόμημα της επιβολής όρων που οδήγησε στην ανθρωπιστική κρίση όχι μόνο την Ελλάδα. Στην Αθήνα αρχίζει να φαίνεται μια χαραμάδα φωτός, μια μεγάλη δυνατότητα. Εμείς που δουλεύουμε στην Ιταλία για να ανασυστήσουμε μια εναλλακτική ιταλική αριστερά, ενώ πρέπει να αναμετρηθούμε με την εξαφάνιση της αριστεράς και με τις νεοφιλεύθερες επιλογές μιας κυβέρνησης σαν αυτή του ηγέτη του Δημοκρατικού Κόμματος Ματέο Ρέντσι, που επιτίθεται στα δικαιώματα των εργαζομένων και στο κοινωνικό κράτος, βλέπουμε την ευκαιρία μιας εφικτής στροφής και στην Ιταλία και σε όλη την Ευρώπη. Πρόκειται μάλιστα για μια ευκαιρία «υπέρ της Ευρώπης», για να γίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση η ήπειρος των δικαιωμάτων και της δημοκρατίας από εχθρός, που ήταν μέχρι σήμερα.

Μηχανισμός μαζικής τρομοκρατίας

Προκαλεί την απορία και είναι ανησυχητικός ο μηχανισμός μαζικής ψυχολογικής τρομοκρατίας που έθεσαν σε κίνηση οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και οι εκπρόσωποι της ίδιας της ευρωπαϊκής Επιτροπής. Από τον πρόεδρο Ζ.Κ. Γιούνκερ με τις δηλώσεις του κατά του ΣΥΡΙΖΑ, μέχρι την κυβέρνηση του Βερολίνου, αλλά και της Μαδρίτης που θα έχει εκλογές μέσα στο 2015 και θα αναμετρηθεί με τον νέο σχηματισμό της αριστεράς, το Ποδέμος. Αυτή η ελεεινή επίθεση είναι ενάντια στον ελληνικό λαό που θέλει να αποφασίσει για το μέλλον του. Μετά από πολλές δυτικές φλυαρίες για τη δημοκρατία, ανακαλύπτουμε τελικά ότι οι ήγετες των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων την φοβούνται, αντί να την υπερασπίζουν, και θα ήθελαν να εμποδίσουν αυτούς που υπέστησαν τα κόστη της κρίσης του χρηματοπιστωτικού καπιταλισμού να φημίσουν ενάντια στη θεομκή βία που αντιπροσώπευσαν οι «μεταρρυθμιστικές» περικοπές για τις συνθήκες ζωής εκαποτυμπρίων πολιτών και εργαζομένων. Έτοι πέφτουν οι μάσκες: ο παγκομιοποιημένος καπιταλισμός δεν αγαπάει την πραγματική δημοκρατία αλλά μόνο την τελετουργική και την απαλλαγμένη από νόημα, με δεδομένη την αντιμετώπιση όλων των κομμάτων με τον ίδιο τρόπο, μια συμπεριφορά που γεννά αδιαφορία για τα πολιτικά και τα κοινωνικά προβλήματα καθώς και αντιπολιτική, ενώ πέφτουν τα ποσοστά των ψηφοφόρων και κερδίζει παντού η μαζική αποχή και η σύγκρουση όλων με όλους, φθάνοντας μέχρι το σημείο να ευνοείται μια νέα ξενοφοβική, ρατσιστική, υπερεθνικιστική ακροδεξιά που υπερασπίζει στην κρίση τους πιο δυνατούς και χρησιμοποιεί τους αδύναμους ενάντια στους πιο αδύναμους.

Πραγματική δημοκρατία

Μόνο η πραγματική δημοκρατία θα σώσει την Ελλάδα και την Ευρώπη από την καταστροφή. Μια πραγματική δημοκρατία που θα καλέσει στις εκλογές της 25ης Ιανουαρίου εκατομμύρια νέους, γυναίκες, εργαζομένους και άνεργους όχι για μια οποιαδήποτε ψήφο, αλλά για μια δέσμευση να πρωταγωνίσουν. Για να στηρίξουν την εναλλακτική λύση που αντιπροσωπεύει ήδη ο ΣΥΡΙΖΑ και το πρόγραμμά του, για να μεγαλώσει η δύναμή του και να διευρυνθεί η στήριξή του -κανείς από την αριστερά να μην κάθεται μόνο να βλέπει- και η ισχυρή συναίνεση που θα έχει, όπως ευχόμαστε όλοι, να είναι το πρώτο βήμα που θα εμπλέξει το λαό και τους εργαζομένους στη διακυβέρνηση της Ελλάδας.

* Ο Τ. Ντι Φραντσέσκο είναι συνδιευθυντής της εφημερίδας «il manifesto».

Στην Ελλάδα αναβιώνει η ελπίδα της ευρωπαϊκής αριστεράς

Μια επιχείρηση τρομοκράτησης και χειραγώγησης, γνώριμη στους έλληνες ψηφοφόρους και από την προεκλογική περίοδο του 2012, έχει ήδη εξαπλωθεί στα περισσότερα ΜΜΕ -ελληνικά αλλά και δένα- και προσπαθεί να πείσει ότι «όποιος αντιστέκεται στις περικοπές μισθών, στις επισφαλείς συνθήκες διαβίωσης ή στην πώληση της δημόσιας τιμωρείται με οικονομική κατάρρευση». Ανάμεσα στις πολλές «φλυαρίες για τη δημοκρατία, ανακαλύπτουμε τελικά ότι οι ηγέτες των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων την φοβούνται, αντί να την υπερασπίζουν, και θα ήθελαν να εμποδίσουν αυτούς που

υπέστησαν τα κόστη της κρίσης του χρηματοπιστωτικού καπιταλισμού να ψηφίσουν ενάντια στη θεσμική βία». Όμως «η Ελλάδα δεν είναι μόνη, ακόμα κι αν ανήκει στις πιο οξείες περιπτώσεις. Μια καινούργια ηγεσία χρειάζεται να ανατρέψει την παρούσα πολιτική της ακραίας λιτότητας, που δεν δημιουργεί ανάπτυξη». Αυτά επισημαίνουν, ανάμεσα σε άλλα, τρεις ευρωπαίοι διανοητές, ο γερμανός οικονομολόγος Κλάους Ντορέ, η ολλανδή κοινωνιολόγος Σάσκια Σάσεν και ο ιταλός συνδιευθυντής του «il manifesto», Τομάζο Ντι Φραντσέσκο, στα κείμενά τους στην «Εποχή».

Χρειαζόμαστε τον ΣΥΡΙΖΑ

Της Σάσκια Σάσεν*

Η οικονομική ανάπτυξη μπορεί να συσταθεί με διαφορετικούς τρόπους και με διαφορετικά διανεμητικά αποτελέσματα. Σήμερα, βιώνουμε μια αναζωπύρωση αυτού στο οποίο αναφέρομασταν σε μια προηγούμενη περίοδο ως πρωταρχική συσσώρευση. Η μορφή δεν είναι πλέον η περιφράξη των βοσκοτόπων στην πρώιμη Αγγλία, η οποία εφαρμόστηκε ώστε τα πρόβατα να αποδίδουν μαλλί προς οφέλος της αναδυόμενης παρασκευαστικής οικονομίας και όχι για να αποτελέσουν μια διαφορική πρόσοδο για τα νοικοκυρά των βοσκών.¹

Σήμερα, τεράστιες τεχνικές και νομικές περιπλοκές απαιτούνται για να εκτελεστεί αυτό που τελικά αποτελεί στοιχεώδη-και βάναυση, εξίσου, άντληση. Μεταξύ άλλων, είναι οι χρηματοοικονομικές εταιρίες που περικλείουν τους πόρους μιας χώρας και τους φόρους των πολιτών. Αυτό που κάνουν να μεταθέτουν τα επεκτεινόμενα τμήματα των αναπτυγμένων χωρών -σταδιακά και του υπόλοιπου κόσμου- πεδία άντλησης πόρων. Αυτό που παρατηρούμε να συμβαίνει παράλληλα είναι η μόχλευση των κυβερνητικών

προϋπολογισμών στις φιλελεύθερες δημοκρατίες, μακριά από τις ανάγκες της κοινωνίας και των εργάτων.

Σήμερα, και οι δύο αυτές πρακτικές έχουν συγκεκριμένες μορφές στα κόμματα που βρίσκονται -ακόμα- στην εξουσία σε Ελλάδα και Ισπανία. Και οι δύο αυτές χώρες έχουν εξασφαλίσει σειρά προνομίων για τα ανώτερα στρώματα, παράλληλα με τη συρρίκνωση των εσόδων και των κοινωνικών παροχών για τη μεσαία και εργατική τάξη. Το έχουν εφαρμόσει αυτό σε τέτοιο βαθμό, ιδιαίτερα στην Ελλάδα, που δεν θα μπορούσαμε να το θεωρήσουμε πιθανό για τον αναπτυγμένο κόσμο, πριν μερικά χρόνια. Αυτές οι συρρικνώσεις εξαπλώνονται σε πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένων και κάποιων πλούσιων ευρωπαϊκών χωρών.²

Οι αρπακτικές ελίτ

Η οικονομική ανάπτυξη δεν υπήρξε ποτέ καλοήθηκη. Όμως, οι κλιμακώσεις των τελευταίων τριών δεκαετιών σηματοδοτούν μια νέα εποχή, με την έννοια αυτού απειλούν έναν ολοένα αυξανόμενο αριθμό ανθρώπων και τόπων σε ολόκληρο τον κόσμο. Μια τέτοια ανάπτυξη εξακολουθεί να παίρνει διακριτές μορφές και περιεχόμενο στο σύνολο των αναπτυγμένων χωρών, στις οποίες αναφέρομαστε με τον όρο παγκόσμιος Βο-

ράς, ενάντια στις λιγότερο ή διαφορετικά αναπτυγμένες χώρες που ονομάζουμε παγκόσμιο Νότο.

Για παράδειγμα, αρπακτικές ελίτ, επί μακρόν, συνδέθηκαν με φτωχές χώρες που διαθέτουν πλούσιους φυσικούς πόρους και όχι με αναπτυγμένες χώρες. Ωστόσο, όλο και περισσότερο βλέπουμε κάποιες από αυτές τις ελίτ στην κορυφή και των ανεπτυγμένων χωρών, παρότι συνήθως με πολύ πιο διαμεσολαβητική μορφή. Βλέπουμε τη διαμόρφωση όχι τόσο αρπακτικών ελίτ, αλλά ληστρικών σχηματισμών, ένα μείγμα ελίτ και συστηματικών δυνατοτήτων (με τη χρηματοδότηση να αποτελεί τον καταλύτη) που ωθούν προς οξεία συσσώρευση. Η συσσώρευση στην κορυφή δεν αποτελεί νέο. Αυτό που είναι ανησυχητικό είναι οι ακραίες μορφές που λαμβάνει σήμερα σε όλο και περισσότερους τομείς σε ένα μεγάλο τμήμα του κόσμου.

Πλούσια άτομα και παγκόσμιες εταιρίες δεν θα μπορούσαν από μόνοι τους να πετύχουν τέτοια ακραία συσσώρευση του παγκόσμιου πλούτου. Χρειάζονται αυτό που θα λέγαμε συστηματική βοήθεια: μια σύνθετη αλληλεπίδραση αυτών των παραγόντων με συστήματα προσανατολισμένα στην ενεργοποίηση ακραίας συσσώρευσης. Τέτοια συστηματική δυνατότητα αποτελεί ο συνδυασμός διαφορετικών τεχνικών, εμπορικών και χρηματοοικονομικών καινοτομιών με την προ-

“

ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙ ΑΚΡΑΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΕ ΚΑΠΟΙΕΣ ΧΩΡΕΣ, ΟΠΩΣ Η ΕΛΛΑΔΑ, ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΗΠΙΟΤΕΡΗ ΜΟΡΦΗ ΣΕ ΠΟΛΛΕΣ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ, ΠΟΥ ΘΕΩΡΟΥΝΤΑΙ ΌΤΙ έΧΟΥΝ ΑΝΑΚΑΜΨΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ -ΑΠΟ ΤΙΣ ΗΠΑ ΩΣ ΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ. Η ΕΛΛΑΔΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΗ, ΑΚΟΜΑ ΚΙ ΑΝ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΙΣ ΠΙΟ ΟΞΕΙΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ. ΠΡΑΓΜΑΤΙ, ΜΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΗΓΕΣΙΑ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΑΝΑΤΡΕΨΕΙ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΚΡΑΙΑΣ ΛΙΤΟΤΗΤΑΣ, ΠΟΥ ΔΕΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ». ΑΥΤΟ ΚΑΤΕΣΤΗ ΣΑΦΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΑΠΟ ΕΙΚΟΣΑΕΤΙΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΛΙΤΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΒΟΡΡΑ, ΣΕ ΈΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ, ΚΑΘΩΣ ΚΙ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ, ΙΔΙΩΣ ΤΗ ΣΟΜΑΛΙΑ. ΤΟ ΠΡΟΪΓΟΥΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΠΕΙΧΕ ΠΟΛΥ ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΛΕΙΟ: ΥΠΗΡΧΑΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ, ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗ ΠΛΟΥΤΟΥ, ΦΤΩΧΕΙΑ, ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ ΚΙ ΠΟΛΛΑ ΆΛΛΑ. ΆΛΛΑ ήΤΑΝ ΈΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΟΥ ΚΙΝΟΥΤΑΝ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟΥ ΜΕΣΑΙΟΥ ΤΟΜΕΑ, ΠΟΥ ΔΙΑΡΚΩΣ ΔΙΕΥΡΥΝΟΤΑΝ ΓΙΑ ΠΟΛΛΕΣ ΓΕΝΙΕΣ, ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΝΑ ΕΥΝΗΜΕΡΟΥΝ ΣΥΝΗΘΩΣ ΠΕΡΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΓΥΝΕΙΣ ΤΟΥΣ. ΕΠΙΟΥΣ, ΤΑ ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΝ ήΤΑΝ ΑΠΛΑ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΟΥ ΕΜΠΛΕΚΟΝΤΑΝ. ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΝ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ. ΑΠΟ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ 1980, ΑΥΤΕΣ ΟΙ ΠΡΟΪΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΕΙΔΑΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΔΟΥΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΝ ΠΟΥ ΑΘΙΤΟΥΡΓΕΙ ΉΣ ΕΝΑ ΕΙΔΟΣ ΟΜΙΧΛΗΣ, ΑΛΛΟΙΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΜΑΣ ΝΑ ΔΟΥΝΕ ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ, ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΈΝΑ ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ.

Εξάλειψη της μεσαίας τάξης

Μέρος του επιχειρήματος μου αποτελεί ότι υπάρχει κάτι διακριτό σε ένα σύστημα με τη δυνατότητα να συγκεντρώνει πλούτο σε τέτοιο βαθμό και να καταστρέψει, επίσης σε τέτοιο βαθμό, τους μεσαίους τομείς της οικονομίας του. Δεν πρόκειται απλά για την οικονομία. Είναι διαφορετικό, για παράδειγμα, από ένα σύστημα με τη δυνατότητα να παράγει επέκταση της ευημερούσας εργατικής και μεσαίας τάξης, όπως συνέβη κατά το μεγαλύτερο μέρος του 20ού αιώνα στον παγκόσμιο Βορρά, σε ένα μεγάλο μέρος της Λατινικής Αμερικής, καθώς κι σε διάφορες αφρικανικές χώρες, ιδίως τη Σομαλία. Το προϊγούμενο σύστημα απέιχε πολύ από το τέλειο: υπήρχαν ανισότητες, συσσώρευση πλούτου, φτώχεια, ρατσισμός κι πολλά άλλα. Άλλα ήταν ένα σύστημα που κινούταν προς τη δημιουργία ενός αναπτυσσόμενου μεσαίου τομέα, που διαρκώς διευρυνόταν για πολλές γενιές, με τα παιδιά να ευνημερών συνηθως περιστρέφοντας τους γονείς τους. Επίσης, τα διανεμητικά αποτελέσματα δεν ήταν απλά συνάρτηση των ανθρώπων που εμπλέκονταν. Απαιτούνταν ειδικές συστηματικές δυνατότητες. Από τη δεκαετία του 1980, αυτές οι προϊγούμενες δυνατότητες είχαν αποδυναμωθεί και είδαμε την ανάδουσ δυνατότηταν που άθιτούν προς τη συσσώρευση στην κορυφή και όχι προς την ανάπτυξη μιας ευρείας μέσης. Αυτό που απαιτεί ακραίες μορφές σε κάποιες

χώρες, όπως η Ελλάδα, συμβαίνει στην πραγματικότητα με ηπιότερη μορφή σε πολλές αναπτυγμένες χώρες, που θεωρούνται ότι έχουν ανακάμψει από την κρίση -από τις ΗΠΑ ως την Ολλανδία. Η Ελλάδα δεν είναι μόνη, ακόμα κι αν ανήκει στις πιο οξείες περιπτώσεις. Πράγματι, μια καινούργια ηγεσία χρειάζεται να ανατρέψει την παρούσα πολιτική της ακραίας λιτότητας, που δεν δημιουργεί ανάπτυξη. Αυτό κατέστη σαφές από τα από εικοσαετίας προγράμματα λιτότητας για τον παγκόσμιο Βορρά και της επανεκπαίδευσης για τον παγκόσμιο Νότο.

* Η Σ. Σάσεν είναι καθηγήτρια κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια και επισκέπτρια καθηγήτρια στο London School of Economics. Έχει γράψει βιβλία και έχει τιμηθεί με πολλά βραβεία και διακρίσεις. Είναι μέλος της σύντακτης επιτροπής του περιοδικού «Competition and Change».

Το κείμενο δημοσιεύτηκε στο «Open Democracy»,

Δημοκρατία συμμορφούμενη στις αγορές;

Του Κλάους Ντορέ*

Aυτό που χρειάζεται η Ευρώπη είναι δημοκρατία, ή μάλλον δημοκρατία που να συμμορφώνεται στις αγορές. Αυτό φαίνεται να είναι το όραμα της Άγκελα Μέρκελ και των ελίτ που εκπροσωπεί. Στην Ελλάδα, σήμερα, βλέπουμε επακριβώς τι σημαίνει αυτό το όραμα.

Αμέσως μόλις έφτασαν τα νέα για πρόωρες εκλογές στην Ελλάδα, φωνές οργής και συναγερμού άρχισαν να ακούγονται. Τα μεγάλα ΜΜΕ μας λένε ότι η οικονομική κρίση θα επιστρέψει αμέσως, αν ο ΣΥΡΙΖΑ κερδίσει τις επερχόμενες εκλογές. Ο γερμανός υπουργός Οικονομικών, Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, ανακοίνωσε ότι οποιαδήποτε γένια κυβέρνηση στην Ελλάδα θα είναι εξίσου αναγκασμένη να εφαρμόσει τις απαιτήσεις της τρόικας για περικοπές στον προϋπολογισμό.

Όπως πάντα, οι υποστηρικτές της λιτότητας επισημάνουν «το κλίμα στις χρηματοπιστωτικές αγορές» ως το κύριο επιχείρημά τους. Όποιος αντιστέκεται στις περικοπές μισθών, στις επιφαλείς συνθήκες διαβίωσης ή στην πώληση της δημόσιας περιουσίας τιμωρείται άμεσα από τους αναλυτές, τους οργανισμούς αξιολόγησης και τα τραπεζικά ιδρύματα με οικονομική κατάρρευση.

Με άλλα λόγια: αφήστε τους Έλληνες να φηφίσουν, αφού στην πραγματικότητα δεν έχουν επιλογή. Δεν είναι οι πολίτες που αποφασίζουν για το μέλλον τους, αλλά οι χρηματοπιστωτικές καπιταλιστικές ελίτ, που για καιρό λειτουργούν σε διεθνές επίπεδο. Φαίνεται σαν τίποτα να μην μπορεί να εμποδίσει τη δική τους άσκηση πίεσης.

Ουτόσο, αυτό που χάνεται τελικά σε αυτή τη φασαρία είναι μια ειλικρινής αποτίμηση των ευρωπαϊκών πολιτικών λιτότητας, οι κοινωνικές επιπτώσεις των οποίων είναι καταστροφικές -και όχι μόνο για την Ελλάδα. Για χρόνια η λιτότητα οξύνει την ύφεση, οδηγεί την ανεργία σε πρωτοφανή ύψη και συμβάλλει σε δραματική αύξηση δύσων επιβιώνουν σε επισφαλείς συνθήκες. Ουτόσο, το κυβέρνητικό χρέος συνεχίζει να μεγαλώνει. Η ελληνική κοινωνία έχει γίνει ένα εργαστήριο για τις ευρωπαϊκές ελίτ ώστε να πειραματίζονται με το επίπεδο λιτότητας που μια κοινωνία μπορεί να αντέξει, πριν εξεγερθεί.

Η γερμανική κυβέρνηση ακολουθεί μια διττή προσέγγιση: Στο εσωτερικό της χώρας, επιχειρεί να διορθώσει τις πιο τρομερές συνέπειες της ριζοσπαστικής ελεύθερης αγοράς «Ατζέντα 2010» (δηλαδή των μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας), που υλοποιήθηκαν από την κυβέρνηση συνασπισμού Σοσιαλδημοκρατών και Κόμματος των Πρασίνων με επικεφαλής τον καγκελάριο Σρέντερ (1998-2005), θεσπίζοντας νομικά τον κατώτατο μισθό και κάνοντας παραχωρήσεις στο ζήτημα των συντάξεων. Βέβαια, αυτό δεν έχει εμποδίσει τη γερμανική κυβέρνηση να συνιστά τις ίδιες μεταρρυθμίσεις στους ευρωπαίους γείτονές της. Η επιλεκτική εγχώρια ένταξη για τους γερμανούς εργαζόμε-

νους συνοδεύεται από δημοσιονομικό συντηρητισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και μια επιθετική οικονομικά στρατηγική στις εξαγωγές. Μια τέτοια πολιτική δεν μπορεί να κρατήσει μακροπρόθεσμα, διότι επιδεινώνει περαιτέρω και εντείνει τις ήδη υπάρχουσες οικονομικές ανισορροπίες της Ευρώπης.

Με αυτή τη έννοια, οι ελληνικές εκλογές σηματοδοτούν ένα σημαντικό παράδειγμα. Η Ευρώπη χρειάζεται να θέσει τα θεμέλια για μια ριζικά νέα δημοσιονομική, οικονομική και κοινωνική πολιτική, που να βασίζεται στην ιδέα ότι οι χώρες που επωφελούνται περισσότερο από την ευρωζώνη, κυρίως η Γερμανία, θα βοηθούν τα ασθενέστερα κράτη μέλη όταν χρειάζεται. Μετά το 1945, η Γερμανία επωφελήθηκε σημαντικά από τη διεθνή διάσκεψη για το χρέος και το ριζικό «κούρεμά» του. Σήμερα, είναι οι ευρωπαϊκές χώρες που χτυπήθηκαν από την κρίση που χρειάζονται ένα τέτοιο «κούρεμα», γεγονός το οποίο θα ήταν προς όφελος και των Γερμανών επίσης.

Αναλόγως, οι Έλληνες δεν θα πρέπει να φοβηθούν να επικαθορίσουν το δικό τους μέλλον. Μια δημοκρατία που υποκλίνεται στις απαιτήσεις των αγορών δεν είναι πλέον δημοκρατία. Εν τέλει, είναι η δημοκρατία που χρειάζεται να θέσει τα όρια για τις χρηματοπιστωτικές αγορές, και όχι το αντίστροφο. Μπορεί να αποδειχθεί το ιστορικό επίτευγμα της κυβέρνησης της αριστεράς στην Ελλάδα να μεταφέρει αυτό το παλιό όραμα του ανθρωπολόγου και κοινωνιολόγου Καρλ Πολάνι σε ένα πολιτικό σχέδιο -το οποίο θα μπορούσε στη συνέχεια να υιοθετηθεί και σε άλλες χώρες. Η ευρωπαϊκή αριστερά, στο σύνολό της, και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι συνετό να υποστηρίζουν ένα

Η Ευρώπη χρειάζεται να θέσει τα θεμέλια για μια ριζικά νέα δημοσιονομική, οικονομική και κοινωνική πολιτική, που να βασίζεται στην ιδέα ότι οι χώρες που επωφελούνται περισσότερο από την ευρωζώνη, κυρίως η Γερμανία, θα βοηθούν τα ασθενέστερα κράτη μέλη όταν χρειάζεται. Μετά το 1945, η Γερμανία επωφελήθηκε σημαντικά από τη διεθνή διάσκεψη για το χρέος και το ριζικό «κούρεμά» του. Σήμερα, είναι οι ευρωπαϊκές χώρες που χτυπήθηκαν από την κρίση που χρειάζονται ένα τέτοιο «κούρεμα», γεγονός το οποίο θα ήταν προς όφελος και των Γερμανών επίσης.

τέτοιο έργο με όλα τα διαθέσιμα μέσα. Διαφορετικά η εναλλακτική είναι ένας όλο και πιο αυταρχικός καπιταλισμός που μπορεί να απαλλαγεί από τους εναπομέναντες δημοκρατικούς περιορισμούς πολύ γρήγορα.

* Ο Κ. Ντορέ είναι οικονομολόγος, πολιτικός επιστήμονας και κοινωνιολόγος και διδάσκει κοινωνιολογία της βιομηχανικής εργασίας στο πανεπιστήμιο της Ιένας.

Στην Αθήνα αρχίζει να φαίνεται μια χαραμάδα φωτός, μια μεγάλη δυνατότητα.

Πρόκειται μάλιστα για μια ευκαιρία "υπέρ της Ευρώπης", για να γίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση η ήπειρος των δικαιωμάτων και της δημοκρατίας από εχθρός, που ήταν μέχρι σήμερα.